GEMEENTE ZEVENAAR

Financieel gezonde toekomst

Verdiepende analyse op het BMC-rapport

Onderwerp	Analyse rapport BMC
Datum	18 september 2024
Deadline	2 oktober 2024
Zaaknummer	Z/24/475395/INT/24/1218985
Van afdeling/ambtenaar	Concerncontroller/T. Noordermeer
Aan afdeling/college/raad	Gemeenteraad

1 Inleiding **4**
1.1 Doel 4
1.2 Proces 4
1.3 Opbouw van de analyse 4
1.4 Totaaloverzicht 5
1.5 Aanvullende inzichten 5
1.6 Vergelijkingen in het BMC-rapport 6
1.7 Vergelijkingen met omliggende gemeenten 6
1.8 Maatschappelijke effecten 6
2 Beschouwing financiële positie **7**
2.1 Algemene reserve 7
2.2 Scenario's 7
2.3 Weerstandsratio 8
2.4 Hervormingsagenda jeugd 9
3 Opbrengst verhogende maatregelen **11**
3.1 OZB 11
3.2 Parkeeropbrengsten 11
3.3 Toeristenbelasting 11
4 Programma 0: Bestuur & ondersteuning **12**
4.1 Overhead 12
4.1.1 Uitsplitsing 13
4.1.2 Toelichtingen 13
4.2 Vergelijking omliggende gemeenten 14
4.3 Beschouwing 14
5 Programma 1: Openbare orde en Veiligheid **15**
5.1 Inzichten rapport 15
5.2 Vergelijkingen omliggende gemeenten 15
6 Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat **16**
6.1 verkeer en vervoer 16
6.2 Vergelijking omliggende gemeenten 16
7 Programma 3: Economie **17**
7.1 Vergelijking omliggende gemeenten 17
8 Programma 4: Onderwijs **18**
8.1 Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting 18
8.2 Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken 18
8.3 Vergelijking omliggende gemeenten 18
9 Programma 5: Sport, cultuur en recreatie **19**
9.1 Taakveld 5.1 sportbeleid en activering 19
9.2 Taakveld 5.2 Sportaccommodaties 19
9.3 Taakveld 5.3 Cultuur 19
9.4 Taakveld 5.4 Musea 19
9.5 Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed 20
9.6 Taakveld 5.6 Media 20
9.7 Taakveld 5.7 Openbaar groen 20
9.7.1 Openbaar groen 20
9.7.2 Recreatie en toerisme 20
9.8 Aanvullende beschouwing 21

9.9 Vergelijking met omliggende gemeenten 21
10 Programma 6: Sociaal domein 22
10.1 Basisvoorzieningen 22
10.1.1 Taakveld 6.1: Samenkracht en burgerparticipatie 23
10.1.2 Taakveld 6.2 wijkteams 24
10.2 Participatiewet 25
10.2.1 Taakveld 6.3 inkomensregelingen 25
10.2.2 Taakveld 6.4 Begeleide participatie 26
10.2.3 Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie 26
10.2.4 Vergelijking omliggende gemeenten 26
10.2.5 Aanvullende analyse 27
10.3 Wet Maatschappelijke ondersteuning – dienstverlening en voorzieningen 28
10.4 Jeugdwet 29
10.5 Vergelijking omliggende gemeenten 30
10.6 Aanvullende vergelijking 30
10.7 Zorgkosten per jongere 31
11 Programma 7: Volksgezondheid en duurzaamheid 32
11.1 Taakveld 7.1 Volksgezondheid 32
11.2 Taakveld 7.4 Milieubeheer 32
11.3 Vergelijking omliggende gemeenten 33
12 Programma 8: Ruimtelijke ordening en wonen 34
12.1 Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening 34
12.2 Taakveld 8.3 Wonen en bouwen 34
12.3 Vergelijking omliggende gemeenten 34
13 Modellen 36
13.1 Vrije beleidsruimte 36
13.2 Na rato van de benchmark 37
13.3 VNG advies 37
14 Validatie en inrichting van opgave 38
14.1 Totaaloverzicht 38
14.2 Toelichtingen 38
14.3 Hervormingsagenda Jeugd 39
14.4 Financiële positie 40
14.5 Omvang van taakstelling 40
14.6 Leidraad bij verdeling van taakstelling 41
14.7 Verbonden partijen en grote subsidie ontvangers 41
15 Maatschappelijke effecten 43
15.1 Programma bestuur & ondersteuning 43
15.2 Programma openbare orde & veiligheid 43
15.3 Programma verkeer en vervoer 43
15.4 Programma economie 43
15.5 Programma onderwijs 43
15.6 Programma sport, cultuur en recreatie 44
15.7 Programma sociaal domein 44
15.8 Programma volksgezondheid en milieu 44
15.9 Programma ruimtelijke ontwikkeling en wonen 44

1 Inleiding

In het kader van een financieel gezonde toekomst heeft BMC een rapport uitgebracht, waarin inzicht wordt gegeven in de uitgaven van onze gemeente ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. In het rapport wordt ook inzicht gegeven in de beïnvloedbaarheid van de verschillende onderdelen van de begroting.

1.1 Doel

Doel van deze analyse is om verdieping te geven op deze inzichten en meer specifieke informatie van de gemeente Zevenaar toe te voegen. De analyse moet de gemeenteraad beter in staat stellen om te bepalen waar bezuinigingstaakstellingen kunnen worden neergelegd.

1.2 Proces

Op 2 oktober 2024 worden door de gemeenteraad de inzichten uit het rapport van BMC en deze aanvullende analyse besproken. De inzichten uit de bespreking zijn richtinggevend voor het advies van het college over de taakstellingen bij de begroting 2025. Dit advies vormt de basis voor het uitwerken van maatregelen voor de kadernota 2026 – 2029. De maatregelen worden in het voorjaar van 2025 bij de kadernota aan de raad voorgelegd.

1.3 Opbouw van de analyse

In dit rapport is een aanvullende beschouwing opgenomen op het onderzoek dat is uitgevoerd door BMC die middels RIB 434 "Rapport Strategiebepaling gezonde toekomst" aan u is gegeven.

In het rapport van BMC zijn op basis van verschillende vergelijkingen theoretische verdelingen de taakstelling gepresenteerd.

Deze analyse geeft in aanvulling op het rapport van BMC een nadere invulling in de Zevenaarse context, aangevuld vergelijkingen met omliggende gemeenten. Vervolgens wordt een reflectie gegeven op de beleidsvrijheid volgens het rapport van BMC en de risico's die daar bij spelen. Als laatste worden de voorgestelde theoretische modellen in het BMC-rapport gevalideerd.

1.4 Totaaloverzicht

In de hoofdlijnen van het BMC-rapport zijn de algemene bevindingen opgenomen en zijn de grootste verschillen in uitgaven inzichtelijk gemaakt. Onderstaande tabel geeft dit in hoofdlijnen weer.

Hoofdlijnen van de benchmark

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Algemene Uitkering	2.374	2.002	2.042	**2.129**
Belastingen	354	273	271	**333**
Bestuur en Burgerzaken	-89	-93	-96	**-61**
Overhead	-464	-411	-350	**-386**
Overige baten en lasten	-11	-16	-38	**-24**
Veiligheid	-138	-111	-106	**-104**
Verkeer, vervoer en waterstaat	-238	-182	-185	**-150**
Economie	-1	0	-14	**-15**
Onderwijs	-133	-103	-110	**-111**
Sport, cultuur en recreatie	-304	-241	-266	**-229**
Sociaal domein	-1.269	-1.013	-1.059	**-1.305**
Volksgezondheid en milieu	-48	-40	-39	**-76**
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-68	-65	-70	**-77**
Reserves	36	2	20	**76**

Noot: de benchmarkcijfers zijn weergegeven in bedragen per inwoners. Negatieve bedragen zijn lasten, positieve bedragen zijn opbrengsten. De lasten zijn uitgedrukt in negatieve bedragen en de baten worden uitgedrukt in positieve bedragen.

1.5 Aanvullende inzichten

In het rapport van BMC is met name gekeken naar de uitgavenkant en de vergelijking op programma's en taakvelden. In deze analyse wordt ook inzicht gegeven in de inkomstenkant. Welk begrotingsbedrag is te verwachten bij een bepaalde (procentuele) stijging van inkomsten?

Daarnaast wordt in hoofdlijnen inzicht gegeven in de effecten van scenario's op de financiële positie, waaronder het weerstandsvermogen. In een aantal tabellen wordt in hoofdlijnen inzicht gegeven in "wat als" scenario's.

In dit rapport worden de vergelijkingen aangevuld met enkele omliggende gemeenten.

1.6 Vergelijkingen in het BMC-rapport

In het rapport van BMC is een drietal vergelijkingen opgenomen.

De vergelijking met
1. Nederland,
2. gemeenten van dezelfde grootte klasse; en
3. referentiegemeenten.

In hoeverre deze echt vergelijkbaar zijn is niet altijd goed vast te stellen.

1.7 Vergelijkingen met omliggende gemeenten

In deze analyse is daarom aanvullend een vergelijking opgenomen met enkele omliggende gemeenten. De manier waarop een gemeente uitvoering geeft aan zijn taken is mede bepalend voor hoe de kosten moeten worden verantwoord. Dit zijn keuzes in bijvoorbeeld de samenwerking in gemeenschappelijke regelingen, zoals de SDL, Scalabor, VGGM en de RDL of dat een gemeente dat zelf doet.

In de vergelijking zijn Duiven en Westervoort opgenomen. Deze gemeenten zitten in veel dezelfde samenwerkingsverbanden. Daarnaast is de gemeente Rheden opgenomen, die in sommige samenwerkingsverbanden wel zit en in sommige niet. Rheden is daarom enigszins vergelijkbaar met de gemeente Zevenaar. Als laatste is de gemeente Montferland opgenomen. Deze gemeente zit in vrijwel geen enkel samenwerkingsverband met de gemeente Zevenaar, maar is als gemeente wel enigszins vergelijkbaar.

Kernmerk	Duiven	Westervoort
Aantal inwoners	24.869	15.152
Sociale structuur	Goed	Redelijk
Centrum functie	Redelijk	Weinig
Stedelijkheid	matig	Matig

Zevenaar
45.050
Redelijk
Redelijk
matig

Montferland	Rheden
36.879	43.656
Redelijk	Redelijk
Redelijk	Weinig
weinig	Matig

Doordat wij de gemeenten beter kennen en meer inzicht is in de specifieke eigenschappen is het beter voorstelbaar welke overeenkomsten en verschillen er zijn.

1.8 Maatschappelijke effecten

Het rapport van BMC als de aanvullende vergelijkingen zijn gebaseerd op financiële vergelijkingen, die indicaties geven voor verschillen in beleid. Uiteindelijk zijn de maatschappelijke effecten het belangrijkste aspect om mee te wegen bij het bepalen van besparingen. Maatschappelijke partners zullen ook een belangrijke rol hebben in de uiteindelijke mogelijkheden tot besparen.

In deze analyse zijn, mede op basis van de toelichtingen in het rapport van BMC, de belangrijkste maatschappelijke effecten beschreven.

2 Beschouwing financiële positie

Als uitgangspunt voor de financiële positie wordt de nieuwe stand van de begroting gebruikt.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Stand tot de begroting	**-3.145**	**-2.392**	**-6.365**	**-6.658**	**-6.205**
1. Autonome ontwikkelingen	0	-136	-974	461	-290
2. Actualisatie bestaand beleid	0	1.625	874	753	466
Totaal mutaties begroting	**0**	**1.489**	**-99**	**1.213**	**176**
Saldo meerjarenbegroting 2025-2028	**-3.145**	**-902**	**-6.464**	**-5.445**	**-6.029**
Eliminatie incidentele baten en lasten		1.480	-292	69	0
Structureel begrotingssaldo		**578**	**-6.756**	**-5.376**	**-6.029**

Bovenstaande de begrote saldi volgens de meerjarenbegroting.

2.1 Algemene reserve

De begrotingssaldi van de begrotingsjaren worden in mindering gebracht op de algemene reserve. De algemene reserve bedraagt per 1-1-2025 ongeveer 41 miljoen. Dit is het saldo per 31-12-2023 gecorrigeerd met het resultaat 2023 (+/+ 1,2 mln.) en verwachting 2024 (-/- 3,1 mln.).

2.2 Scenario's

Er is een keuze te maken in welk jaar de meerjarenbegroting sluitend zou moeten zijn. In ieder geval moet het eerste (2026) of laatste jaar (2029) van de meerjarenbegroting sluitend zijn.

Op basis van de grove scenario's, waarbij we voor het inzicht de aanname doen om de bezuinigingen gelijk te verdelen, krijg je het volgende overzicht.

	Besparing			
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
2026	6.756	3.396	2.264	1.698
2027		3.396	2.264	1.698
2028			2.264	1.698
2029				1.698

Bovenstaande tabel geeft aan dat de keuze van het jaar om sluitend te zijn bepalend is voor welk bedrag per jaar moet worden bespaard. De werkelijke verdeling van de bezuinigingen zullen anders verdeeld zijn over de jaren.

Maar als er bijvoorbeeld wordt gekozen om in 2027 sluitend te zijn, dan laat de tabel zien dat er in 2026 en in 2027 een bedrag moet worden gezocht van ongeveer 3,4 miljoen. In 2026 een bedrag van 3,4 miljoen aan

structurele besparingen en in 2027 aanvullende besparingen met een structureel effect van 3,4 miljoen. Als 2029 wordt bepaald als jaar waarin de begroting sluitend moet zijn dan zou moet er elk jaar een bedrag van ongeveer 1,7 mln. aan structurele besparingen worden gevonden (oplopend naar 6,8 miljoen).

2.3 Weerstandsratio

De weerstandsratio bestaat uit het risicobedrag gedeeld door het beschikbaar vermogen. Het doel van het bepalen van de weerstandsratio is om te kijken of er risico's zijn die nog niet in de begroting zijn opgenomen, maar zo groot zijn dat als ze zich voor doen beleid of uitvoering moet worden aangepast.

Afhankelijk van het scenario dat wordt gekozen voor het begrotingsjaar om sluitend te zijn neemt de ratio in waarde toe. De weerstandsratio in kadernota zat net boven de 1 en is in de begroting rond de 2,47 door met name een daling van de risico's voor de aangekochte gronden.

Stel dat er wordt gekozen voor 2029 als jaar dat het begrotingssaldo sluitend moet zijn dan ziet het verloop van de ratio er als volgt uit.

	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**totaal**
Risico's	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	
Algemene reserve	41.000	40.098	35.332	33.283	32.348	
Begrotingstekorten	(902)	(6.464)	(5.445)	(6.029)	(6.029)	(24.869)
Besparing	-	1.698	3.396	5.094	6.756	16.944
Saldo	40.098	35.332	33.283	32.348	33.075	
Ratio	**5,3**	**4,7**	**4,4**	**4,3**	**4,4**	

Voor het bepalen van de weerstandsratio worden alle verwachte begrotingsresultaten voor de komen jaren (24,8 miljoen + tekort 2024 en resultaat 2023) afgetrokken van de algemene reserve. In de jaarstukken kwam de ratio daarmee uit op 1,1.

De omvang van de risico's is in de begroting gedaald (7,5 mln.) Als daarnaast het scenario "2029 sluitend" door u wordt gekozen dan zou de weerstandsratio nu 4,4 bedragen.

Als bij het bepalen van de weerstandsratio alleen het saldo van de algemene reserve van 2025 als "beschikbaar voor dekking" wordt gebruikt, dan zou de waarde 5,3 zijn.

2.4 Hervormingsagenda jeugd

In het negatieve begrotingssaldo voor de komende jaren is de korting in het kader van de hervormingsagenda jeugd verwerkt. Vooruitlopend op de maatregelen is de algemene uitkering door het Rijk verlaagd met de verwachte kostenvoordelen. In de voorliggende begroting zijn nog geen expliciete besparingen opgenomen in relatie tot de hervormingsagenda.

De voortgang, monitoring en bijstelling zijn separaat binnen de hervormingsagenda en de algemene uitkering geregeld. De veronderstelde besparing waarmee we zijn gekort op de algemene uitkering is in onderstaande tabel weergegeven.

	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting	-902	-6.464	-5.445	-6.029
Hervormingsagenda	950	2.450	2.600	2.600
	48	-4.014	-2.845	-3.429

In de hervormingsagenda staat de korting beschreven met de onderdelen waarmee dit moet worden gerealiseerd (zie tabel hieronder). Daarbij is ook opgenomen dat de gemeenten moeten investeren om deze besparingen te realiseren.

Maatregelentabel en verantwoordelijkheidsverdeling Hervormingsagenda

										1 mrd besparingsdoelstelling	
	Verantwoordelijk-heidsverdeling Rijk en VNG*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2030	Structureel	Raming met meer onzeker-heden omgeven	Maatregel haalbaar
Versterken normale leven/veerkracht jeugdigen en hun omgeving (B16)	Rijk en VNG	-	-24	-49	-73	-97	-121	-121	-121	-60	-61
Afbakening reikwijdte (B2)	Rijk en VNG	-67	-67	-67	-210	-210	-210	-210	-210	-210	
Invoeren doorbraakmethode (B15)	VNG	-101	-101	-101	-101	-101	-101	-101	-101	-75	-26
Brede invoering jeugdconsulenten bij de huisarts (AEF rapport, bijlage E,1)	VNG	-75	-75	-75	-88	-88	-88	-88	-88		-88
Beperking verwijzingen naar ongecontracteerd aanbod (B12)	VNG	-49	-49	-49	-49	-49	-49	-49	-49		-49
Regionalisering (B3)	Rijk en VNG	+13	+13	+13	+11	+4	-6	-6	-6		-6
Voorkomen en verkorten residentiële zorg (B17)	Rijk en VNG	+15	+6	-7	-32	-67	-74	-74	-74	-37	-37
Frictiekosten voorkomen en verkorten residentiële zorg (B17)		+23	+47	+72	+60	+65	+28	-	-		
Normaliseren voogdijondersteuning (B18)	Rijk en VNG	-6	-6	-6	-26	-26	-26	-26	-26		-26
Selectie en contractering (B5) (gecorrigeerd voor interferentie B6)	VNG	+1	-28	-62	-79	-72	-73	-73	-73		-73
Tariefdifferentiatie (B6)	Rijk en VNG	-12	-14	-16	-17	-24	-24	-24	-24		-24
Standaardisatie uitvoering (B23)	Rijk en VNG	-112	-112	-112	-224	-224	-224	-224	-224		-224
Vereenvoudiging productcodes (BV)	VNG	+1	-3	-6	-7	-7	-7	-7	-7		-7
Correctie begrotingsstand		-37	-37	-37	-37	-37	-37	-37	-37		-37
Investering kwaliteitsagenda en kwaliteitscyclus	Rijk en VNG	+4	+7	+9	+12	+13	+13	+22	+22		
Kasschuif		+28	+69	+119	-101	-97	-18	-	-		
Totaal incl. investeringen en technische mutaties		**-374**	**-374**	**-374**	**-961**	**-1017**	**-1017**	**-1018**	**-1018**	**-382**	**-658**

* Bij de uitvoering van deze maatregelen zijn uiteraard ook andere partijen noodzakelijk. Dit geldt in het bijzonder voor partijen die bij verwijzing een rol spelen. Deze tabel focust alleen op verantwoordelijkheidsverdeling Rijk en VNG.

https://open.overheid.nl/documenten/addec5d5-279c-40de-b607-7b64e8441602/file

Deskundigencommissie

De deskundigencommissie doet in januari 2025 een uitspraak in hoeverre de korting reëel is en of alle partijen aan hun verplichting hebben voldaan. Onderdeel daarvan is bijvoorbeeld ook de compensatie van de stijgende zorgkosten, waarbij een andere systematiek voor inflatie wordt gehanteerd.

Doordat de effecten van de hervormingsagenda anders uitwerken op de begroting en ook andere bijstellingsmomenten en overleggen kennen kan het begrotingssaldo wijzigen door besluiten over de voortgang van de hervormingsagenda.

Verdiepende analyse(s) en inzichten

3 Opbrengst verhogende maatregelen

Zoals aangegeven is er in het rapport geen nader onderzoek gedaan naar opbrengst verhogende maatregelen. De aanwezige opbrengsten zijn alleen vergeleken. In dit onderdeel worden maatregelen en potentiële effecten inzichtelijk gemaakt.

Op pagina 8 van het rapport is onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 3: Belastingopbrengsten

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
0.61 OZB woningen	149	155	154	**175**
0.62 OZB niet-woningen	146	104	108	**131**
0.63 Parkeerbelasting	55	12	8	**28**
0.64 Belastingen overig	3	1	2	**-1**
Totaal	**354**	**273**	**271**	**333**

3.1 OZB

Woningen

De huidige opbrengst OZB woningen wordt geraamd op € 8.900.000.
Een tariefsverhoging met 1% levert naar schatting € 89.000 op.

Niet woningen

De huidige opbrengst niet woningen wordt geraamd op € 5.947.000.
Een tariefsverhoging met 1% levert naar schatting € 59.000 op.

3.2 Parkeeropbrengsten

Het huidige tarief voor parkeren is € 1,00 per uur. Daarnaast zijn er nog twee tarieven voor langer parkeren, € 2,30 per 5 uur en € 4,30 per dag. Met deze tarieven wordt een opbrengst geraamd van € 960.000.

Een verhoging van € 0,10 per uur levert naar schatting € 100.000 extra opbrengsten op. Daarbij worden dan ook de tarieven voor 5 uur en per dag verhoogd met € € 0,40 respectievelijk € 0,50.

3.3 Toeristenbelasting

Het huidige tarief voor toeristenbelasting is € 1,05 per overnachting. Met dit tarief wordt een opbrengst geraamd van € 381.500.

Een verhoging van € 0,05 per overnachting levert naar schatting € 18.000 extra opbrengsten op. Momenteel wordt de toeristenbelasting geoormerkt voor uitgaven op het gebied van toerisme. Dit oormerken moet (deels) losgelaten worden om de inkomstenverhoging te gebruiken voor dekking van een begrotingstekort.

4 Programma 0: Bestuur & ondersteuning

In het rapport van BMC behoren onderstaande onderdelen tot het programma bestuur & ondersteuning. In de tabel is overhead negatief afwijkend weergegeven.

Omschrijving	Nederland	Grootteklasse	Referentie	Zevenaar
Algemene uitkering	2.374	2.002	2.042	2.129
Belastingen	354	273	271	333
Bestuur en burgerzaken	-89	-93	-96	-61
Overhead	-464	-411	-350	-386
Overige baten en lasten	-11	-16	-38	-24
Reserves	36	2	20	76

4.1 Overhead

Overhead bestaat uit een veelvoud van posten die dienen als ondersteuning voor "directe" taakvelden. In de P&C-documenten zijn wij verplicht een kengetal op te nemen voor de overhead. Daarbij is de vraag of overhead wordt bepaald door de grootte of te vergelijken is met de referentie gemeenten.

De referentie gemeenten zijn hoofdzakelijker kleiner dan de gemeente Zevenaar.

In de begroting 2024 van de gemeente Zevenaar staat de volgende indicator opgenomen.

Overhead (in % van totale lasten)

		11,20	11,20
Toelichting	Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead. Gelet op diverse organisatorische en externe ontwikkelingen zoals datasturing en organisatieontwikkeling zien wij ten opzichte van de vorige begroting een stijging van de overhead. Door een gerichte doorbelasting van kosten vanuit het taakveld overhead naar de andere taakvelden, krijgen we het werkelijke volume van de overhead steeds beter in beeld.		

Vergelijking
Alle gemeenten zijn verplicht deze indicator op te nemen. Hierbij wordt het bedrag aan overhead afgezet tegen de totale uitgaven van de gemeente. Bij enkele gemeenten in de omgeving is dit percentage uit de begroting 2024 opgenomen in onderstaande tabel.

Gemeente	Indicator
Zevenaar	11,20%
Rheden	12,83%
Overbetuwe	15,00%
Westervoort	11,54%
Arnhem	9,10%
Bronckhorst	12,00%

De waarde van de indicator van de gemeente Zevenaar is vergelijkbaar met omliggende gemeenten.

4.1.1 Uitsplitsing

De overhead bestaat uit verschillende soorten kosten, zoals toegelicht in bij de indicator in de begroting.

Onderdeel	Bedrag
Overhead afdelingen	11.500
Directe afdelingen	2.000
Gebouwen	1.000
IT	3.500

(Bedragen x 1.000)

Overhead afdelingen
Overhead afdelingen zijn afdelingen die ondersteunend zijn. Dit zijn bijvoorbeeld de staf, financiën, intern beheer, communicatie en juridische zaken. Op basis van de BBV moeten die centraal worden geregistreerd.

Directe afdelingen
Directe afdelingen zijn afdelingen die werkzaamheden verrichten ten dienste van de inwoners. De aansturende en ondersteunende functies van deze afdelingen vallen onder de overhead.

Gebouwen
De gebouwen die hier onder vallen zijn bijvoorbeeld het gemeentehuis.

IT
Dit betreft voornamelijk de algemene IT omgeving. Specifieke applicaties moeten zoveel mogelijk worden gekoppeld aan het directe taakveld. De meeste uitgaven hangen samen met de dienstverlening van de RID.

4.1.2 Toelichtingen

Personele lasten
De totale uitgaven van de overhead afdelingen bedragen ongeveer 11,5 miljoen. Dit is te splitsen in personele kosten van ongeveer 9 miljoen en overige kosten van 2,5 miljoen.

In de begroting 2024 zijn in de paragraaf bedrijfsvoering de fte's per afdeling opgenomen. Bij de overhead afdeling zijn 124 fte opgenomen, dit geeft een gemiddelde loonsom van gemiddeld € 75.000 per fte.

Aanvulling:
Bij de meerjarenbegroting 2025 zijn mede als gevolg van de organisatieontwikkeling de personele kosten die op de overhead drukken op basis van de BBV-notitie overhead 2023 nader beschouwd. Dit heeft geleid tot een vermindering van de overhead met 700k. Bij de beschouwing is geconstateerd dat meer personele kosten moeten worden doorbelast aan de directe taakvelden. Alleen sturende functies met personele verantwoordelijkheid vallen onder overhead.

Overige lasten
De overige lasten bedragen ongeveer 2,5 miljoen. Hierin zit een grote incidentele post in voor de verbetering van de organisatie (600k). Daarnaast een budget voor de Zevenaar Academie (125k) en vaste bijdragen aan bijvoorbeeld de VNG (240k) en kosten voor schoonmaak, de reproductie en andere contributies (600k). Ook zit hier de ondersteuning van advisering door de Juridische zaken in. Verder nog diverse bedragen incidenteel (digitalisering dienstverlening) en structureel (kantine) <100k.

4.2 Vergelijking omliggende gemeenten

In de eerste paragraaf is de overhead bekeken op basis van de verplichte indicator en gedeeld door de totale uitgaven van de gemeenten. In onderstaande tabel zijn de uitgaven aan overhead vergeleken op basis van de uitgaven per inwoner.

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Overhead	-422	-341	-385	-400	-441

In lijn met de indicator geeft de gemeente Zevenaar per inwoner minder uit aan overhead.

4.3 Beschouwing

De basis van deze aanvullende vergelijkingen wordt de afwijking die wordt gesignaleerd ten opzichte van referentie gemeenten niet bevestigd. De overhead lijkt daardoor meer bepaald te worden door de omvang (grootteklasse) van de gemeenten, dan door de eigenschappen (referentie).

5 Programma 1: Openbare orde en Veiligheid

5.1 Inzichten rapport

In het rapport van BMC staat het volgende opgenomen.

Omschrijving	Nederland	Grootteklasse	Referentie	Zevenaar
Veiligheid	-138	-111	-106	-104

Dit programma bestaat uit ongeveer 90% tot 95% uit bijdragen aan verschillende (verbonden) partijen en salarissen. De totale uitgaven van dit programma bedragen ongeveer 4,8 miljoen. De grootste bijdrage is aan de VGGM van 3,2 miljoen.

5.2 Vergelijkingen omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Crisisbeheersing en brandweer	-62	-55	-75	-68	-76
Openbare orde en veiligheid	-14	-17	-29	-31	-26
	-76	**-72**	**-104**	**-99**	**-102**

De gemeenten met een vergelijkbare grootte (Montferland en Rheden) hebben vergelijkbare uitgaven per inwoner. De verdeelsleutel voor de bijdrage aan de VGGM is in de begroting opgenomen en bestaat uit verschillende indicatoren, waaronder het aantal inwoners.

6 Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat

In het rapport van BMC staat het volgende opgenomen.

Tabel 4: Benchmark programma 2 (Verkeer en Vervoer)

Programma 2	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
2.1 Verkeer en vervoer	-206	-168	-150	**-126**
2.2 Parkeren	-17	-7	-7	**-23**
2.3 Recreatieve havens	-1	-1	0	**0**
2.4 Economische havens en waterwegen	-7	-4	-3	**0**
2.5 Openbaar vervoer	-7	-3	-24	**0**
Totaal	**-238**	**-182**	**-185**	**-150**

6.1 verkeer en vervoer

Bij verkeer en vervoer zijn vijf belangrijke posten te onderscheiden in de totale uitgaven van ongeveer 5,5 miljoen.

1. Verrekening met de voorziening wegen van ongeveer 2 miljoen.
2. Salariskosten 1,5 miljoen
3. Bijdrage aan de RDL voor het straatreinigen van ongeveer 0,5 miljoen.
4. De energielasten van ongeveer 0,5 miljoen.
5. Afschrijvingen en rente van ongeveer 0,5 miljoen

Het resterende bedrag bestaat uit verschillende kleinere posten.

6.2 Vergelijking omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Verkeer en vervoer	-169	-118	-126	-147	-139
Parkeren	-2	-2	-23	-	-1
Recreatieve havens	-	-	-	-	-
Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-
Openbaar vervoer	-3	-3	-	-	-1
	-174	**-123**	**-149**	**-147**	**-141**

In vergelijking met de omliggende gemeenten geeft Zevenaar minder uit aan het taakveld verkeer en vervoer. Alleen Westervoort geeft minder uit. Een mogelijke verklaring hiervoor is de omvang van het landelijk gebied.

7 Programma 3: Economie

In het BMC rapport staat het volgende opgenomen.

Omschrijving	Nederland	Grootteklasse	Referentie	Zevenaar
Economie	-1	0	-14	-15

De posten in dit programma hangen grotendeels samen met investeringen in bedrijventerreinen. De kosten die hiermee samenhangen worden in de grondexploitaties op de balans verwerkt. De overige kosten betreffen salariskosten en bijdragen aan lokale economische samenwerkingen en bedragen bij elkaar ongeveer 0,7 mln.

7.1 Vergelijking omliggende gemeenten

Pr	Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
3	Economische ontwikkeling	-5	-5	-15	-7	-10
3	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-16	-3	-	-	-
3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1	-	-3	-	2
3	Economische promotie	-22	-13	3	-5	2
		-44	**-21**	**-15**	**-12**	**-6**

In vergelijking met de omliggende gemeenten geeft Zevenaar meer uit aan economische ontwikkeling, maar minder aan economische promotie. Dit verschil kan veroorzaakt worden doordat niet alle gemeenten de uitgaven op hetzelfde taakveld registreren. Als de twee taakvelden opgeteld worden vergeleken, geeft Duiven per inwoner meer uit, maar zijn de uitgaven vergelijkbaar met Westervoort en Montferland. Rheden besteedt minder per inwoner.

8 Programma 4: Onderwijs

In het BMC rapport staat het volgende opgenomen.

Tabel 5: Benchmark programma 4 (onderwijs)

Pogramma 4	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
4.1 Openbaar basisonderwijs	-3	-4	-2	**0**
4.2 Onderwijshuisvesting	-77	-58	-64	**-76**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-53	-41	-44	**-35**
Totaal	**-133**	**-103**	**-110**	**-111**

De uitgaven voor onderwijshuisvesting zijn lastig met andere gemeenten te vergelijken. Dat is mede afhankelijk van het aantal scholen en het soort scholen die in een gemeente staan.

8.1 Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Belangrijke opmerking ten aanzien van bovenstaande uitgaven is dat de komende jaren meerdere onderwijshuisvestingslocaties ontwikkeld moeten worden. De kosten voor deze ontwikkeling zijn niet meegenomen in deze vergelijking.

8.2 Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

De uitgaven op taakveld 4.3 zijn lager dan in elke vergelijkingsgroep. In het kader van de hervormingsagenda is dit een gebied om maatregelen te bepalen ten behoeve van daling van de jeugdzorgkosten.

8.3 Vergelijking omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Openbaar basisonderwijs	-5	-10	-	-	-
Onderwijshuisvesting	-77	-23	-76	-42	-58
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-34	-37	-35	-28	-44
	-116	**-70**	**-111**	**-70**	**-102**

De uitgaven van Zevenaar en Duiven zijn vergelijkbaar met elkaar. Zij zitten voor een deel ook in dezelfde gemeenschappelijke regeling voor het onderwijs. Montferland en Rheden geven minder uit aan onderwijshuisvesting. Rheden geeft meer gemiddeld meer uit aan onderwijsbeleid en leerlingzaken dan de andere gemeenten.

9 Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

In het BMC rapport staat de volgende tabel opgenomen.

Tabel 6: Benchmark Programma 5 (Sport, cultuur en recreatie)

Programma 5	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
5.1 Sportbeleid en activering	-19	-14	-15	**-10**
5.2 Sportaccommodaties	-58	-57	-62	**-55**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	-63	-26	-34	**-24**
5.4 Musea	-20	-7	-10	**-6**
5.5 Cultureel erfgoed	-7	-6	-7	**-5**
5.6 Media	-27	-22	-23	**-15**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr..	-110	-109	-115	**-114**
Totaal	**-304**	**-241**	**-266**	**-229**

De uitgaven in dit programma liggen onder de uitgaven in alle vergelijkingen, met de grootste afwijking in taakveld 5.3.

9.1 Taakveld 5.1 sportbeleid en activering

De uitgaven bedragen ongeveer € 500.000. De grootste bedragen zijn uitgaven voor de combinatiefunctionaris (145k) en de subsidie voor het welzijnsprogramma (130k). Daarnaast is een algemeen bedrag voor subsidies (ongeveer 120k) voor onder andere sportactiviteiten opgenomen.

Hervormingsagenda Jeugd

In het kader van de hervormingsagenda Jeugd is dit een belangrijk taakveld in de preventie.

9.2 Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

De uitgaven op dit taakveld bedragen ongeveer 2,5 miljoen, waarbij de grootste uitgaven worden bepaald door taken uitgevoerd door Ataro B.V.

9.3 Taakveld 5.3 Cultuur

De uitgaven op dit taakveld bedragen ongeveer 1 miljoen, waarvan de subsidie aan Kunstwerk de grootste uitgave is. Deze bedraagt ongeveer 725k voor het theater/muziekschool en de volksuniversiteit. Daarnaast diverse subsidies in het kader van het welzijnsprogramma (100k).

Hervormingsagenda Jeugd

In het kader van de hervormingsagenda is dit een belangrijk taakveld in de preventie.

9.4 Taakveld 5.4 Musea

De uitgaven bedragen ongeveer 275k en bestaat voornamelijk uit een bijdrage aan Kunstwerk (90k) voor het museum en een bijdrage aan het streekarchivariaat (175k).

9.5 Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

De uitgaven bedragen ongeveer 215k en bestaat voornamelijk uit advies en salariskosten in het kader van archeologie.

9.6 Taakveld 5.6 Media

De uitgaven bedragen ongeveer 700k en bestaat voornamelijk uit een bijdrage aan Kunstwerk van 800k voor de bibliotheek. Vanuit het Rijk wordt een bijdrage van ongeveer 200k ontvangen. Daarnaast nog een bijdrage aan de lokale omroep van ongeveer 40k.

9.7 Taakveld 5.7 Openbaar groen

In dit taakveld worden verschillende activiteiten verantwoord. In hoofdlijnen worden de volgende uitgaven onder dit taakveld verantwoord.

Onderdeel	Bedrag
Kinderboerderij	50.000
Natuur en landschap	50.000
Openbaar groen	4.725.000
Park en straatmeubilair	150.000
Recreatie en toerisme	525.000
Speelvoorzieningen	175.000
	5.675.000

De uitgaven voor openbaar groen en recreatie & toerisme zijn hieronder verder uitgewerkt. De uitgaven op de andere activiteiten worden voornamelijk bepaald door personele lasten of subsidie.

9.7.1 Openbaar groen

De kosten die verantwoord worden onder het openbaar groen hangen voornamelijk samen met het onderhoudsplan openbare ruimte. De bestekken die in 2023 zijn aanbesteed naar aanleiding het door de raad vastgestelde plan.

9.7.2 Recreatie en toerisme

Het uitgaven bestaan naast de uitgaven voor personeel uit de ontwikkeling van vrijetijdseconomie met een omvang van ongeveer 325k die samenhangt met de inkomsten toeristenbelasting (380k).

9.8 Aanvullende beschouwing

In programma 5 worden bij verschillende taakvelden activiteiten gerealiseerd door middel van subsidies of bijdrage aan verbonden partijen. Hieronder is een samenvatting opgenomen van de verschillende bedragen op deze onderdelen.

Subsidie algemeen	475.000
Streekarchief	160.000
Ataro	1.300.000
Filmhuis	10.000
Kunstwerk	1.625.000
Welzijnsprogramma	250.000
	3.820.000

9.9 Vergelijking met omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Sportbeleid en activering	-16	-28	-10	-20	-11
Sportaccommodaties	-60	-21	-55	-59	-68
Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	-13	-10	-24	-14	-16
Musea	-7	-7	-6	-6	-
Cultureel erfgoed	-1	-	-5	-4	-5
Media	-13	-18	-15	-20	-20
Openbaar groen en (openlucht) recr..	-96	-82	-113	-124	-80
	-206	**-166**	**-228**	**-247**	**-200**

Zevenaar besteedt gemiddeld net zo veel als de andere gemeenten aan dit programma, met uitzondering van Westervoort. Het grootste verschil zit in het onderdeel openbaar groen. Montferland geeft per inwoner meer aan uit aan openbaar groen, Duiven en Rheden geven minder uit.

10 Programma 6: Sociaal domein

Het sociaal domein in programma 6 is een omvangrijk programma met een 4-tal deelgebieden/wetten. In de rapportage van BMC is deze ook zo uitgewerkt. In deze analyse worden de deelgebieden/wetten voorzien van een nadere toelichting/verdieping.

Tabel 7: Benchmark programma 6 (Sociaal Domein)

Sociaal Domein	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Basisvoorzieningen	-240	-196	-171	**-216**
Participatie	-309	-257	-288	**-338**
WMO	-394	-263	-264	**-316**
Jeugd	-326	-297	-336	**-435**
Totaal Sociaal Domein	**-1.269**	**-1.013**	**-1.059**	**-1.305**

10.1 Basisvoorzieningen

Onder de basisvoorzieningen valt een tweetal taakvelden. De voorliggende voorzieningen in taakveld 6.1 en het wijkteam in taakveld 6.2.

Sociaal Domein / Basisvoorzieningen	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-136	-112	-123	**-102**
6.2 Wijkteams	-104	-84	-48	**-114**
Totaal	**-240**	**-196**	**-171**	**-216**

Op basis van bovenstaand overzicht is de conclusie dat wij minder uitgeven aan de voorliggende (basis)voorzieningen en meer aan wijkteams. In het kader van de hervormingsagenda zijn beide taakvelden van belang om de daling van de zorgkosten te realiseren.

10.1.1 Taakveld 6.1: Samenkracht en burgerparticipatie

De uitgaven op dit onderdeel bedragen ongeveer 4,6 miljoen, verdeeld over een aantal activiteiten. De onderdelen >100k zijn voorzien van een aanvullende toelichting.

Activiteit	Bedrag
Maatschappelijke ondersteuning	2.000.000
Collectieve vervoersvoorzieningen	700.000
Burgerinitiatieven	400.000
Jeugdzorg uitvoeringsagenda	400.000
Preventie	350.000
Minderheden	300.000
Gemeenschapshuizen/wijkcentra	150.000
Mantelzorg	150.000
Jeugd- en jongerenwerk	100.000
Kinderopvang	50.000
Toezicht en kwaliteit zorgaanbieders	50.000
	4.650.000

Maatschappelijke ondersteuning
Voor maatschappelijke ondersteuning worden met name Sante (380k) en Caleidoz (1,4 mln.) ingezet.

Collectieve vervoersvoorzieningen
De grootste bijdrage gaat naar de BVO DRAN (480k). Incidenteel zijn er middelen beschikbaar voor de ontwikkeling van de dienstverlening via de BVO DRAN (100k).

Burgerinitiatieven
Hieronder vallen de activiteiten voor Zevenaar Doet (100k) en de dorpsplannen (150k). Dit naast de personele inzet op deze activiteiten.

Jeugdzorg uitvoeringsagenda
De uitgaven zijn in hoofdlijnen te splitsten in twee delen. De eerste is de bijdrage aan de regionale agenda (130k) en de tweede is de lokale agenda (200k).

Preventie
Hieronder vallen verschillende activiteiten, waaronder POH, home start, buurtgezinnen en jongerenwerk.

Minderheden
Subsidie aan stichting Vizier (40k) en bijdrage aan de RSD voor het uitvoeren van werkzaamheden (50k). Daarnaast wordt het grootste deel van de werkzaamheden verricht door eigen personeel (150k).

Gemeenschapshuizen & jeugd- en jongerenwerk
Subsidies voor verenigingen en dorpshuizen.

Mantelzorg
Hier staan voornamelijk de uitgaven in het kader van de mantelzorgcompliment.

10.1.2 Taakveld 6.2 wijkteams

De kosten onder wijkteams bestaan hoofdzakelijk uit de uitvoeringskosten van eigen personeel. Zevenaar geeft meer per inwoner uit dan in alle vergelijkingen. De afwijking ten opzichte van referentie gemeenten is het grootst.

In deze vergelijking is het echter ook bepalend hoe gemeenten wijkteams hebben georganiseerd. Is dat bijvoorbeeld binnen of buiten de gemeente georganiseerd, in een samenwerking of een zelfstandige entiteit. De verschillen in de wijze waarop het wijkteam is georganiseerd heeft effect op de manier van kostenregistratie.

Om een beter beeld te krijgen is een vergelijking gemaakt met omliggende gemeenten, waarbij meer bekend is hoe zij hun wijkteams hebben georganiseerd. Ook in relatie tot het voorliggende veld.

Overzicht-Basisvoorzieningen:

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Samenkracht en burgerparticipatie	-136	-138	-101	-83	-83
Wijkteams	-99	-90	-114	-114	-13
	-235	**-228**	**-215**	**-197**	**-96**

Uit de vergelijking van de basisvoorzieningen met de andere gemeenten komen verschillende beelden. Bij Duiven en Westervoort is het bedrag in 6.1 hoger, maar zijn de kosten van de wijkteams lager. Bij Montferland is het bedrag bij 6.1 lager met kosten op 6.2 vergelijkbaar met Zevenaar. Bij Rheden liggen beide lager.

In de hervormingsagenda en de werkwijze is een veronderstelde relatie aanwezig tussen deze taakvelden en de zorgkosten. Investeringen in de basisvoorzieningen moeten leiden tot lagere zorgkosten.

In onderstaande tabel wordt op basis van uitgaven een vergelijking gemaakt. Deze zijn niet helemaal vergelijkbaar door verschillend beleid, verschillende aantallen en samenstelling van de bevolking. Maar de inzichten zijn in hoofdlijnen wel een indicatie.

Totaaloverzicht (Basisvoorzieningen en zorgkosten):

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Basisvoorzieningen	-235	-228	-215	-197	-96
WMO	-223	-236	-315	-321	-402
Jeugd	-291	-352	-433	-306	-417
	-749	**-816**	**-963**	**-824**	**-915**

Uit dit totaaloverzicht, waarbij de zorgkosten worden meegewogen als indicator blijkt dat de gemeente Zevenaar het duurst is in deze vergelijking.

De veronderstelde relatie tussen hogere investeringen in basis voorzieningen die moeten leiden tot lagere zorgkosten kan met deze vergelijking niet worden bevestigd. Dit omdat Duiven en Westervoort meer investeren in met name de voorliggende voorzieningen, maar dat niet bij beide leidt tot lagere zorgkosten. Ook bij Rheden is dit niet terug te zien. Lagere kosten bij de basis voorziening leiden niet tot hogere zorgkosten.

10.2 Participatiewet

Voor de participatiewet is een drietal taakvelden relevant.

Sociaal Domein / Participatie	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.3 Inkomensregelingen (lasten)	-511	-345	-374	-400
6.3 Inkomensregelingen (baten)	380	246	254	254
6.3 Inkomensregelingen (saldo)	-131	-99	-120	-146
6.4 Begeleide participatie	-118	-121	-136	-120
6.5 Arbeidsparticipatie	-61	-38	-32	-73
Totaal Participatie	-309	-257	-288	-338

Daarnaast zijn enkele indicatoren in het rapport van BMC opgenomen die relevant zijn voor deze wet.

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Eenouder huishoudens	7,4%	6,6%	7,0%	7,1%
Werkloze beroepsbevolking per 1.000 inwoners	26,0	34,0	34,1	30,0
Mensen met een niet-westerse migratieachtergrond	14,4%	6,9%	7,2%	5,4%
Personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners	34,5	21,8	22,0	24,7

10.2.1 Taakveld 6.3 inkomensregelingen

Op basis van de analyse van de algemene uitkering ontvangen wij meer voor de inkomensregelingen dan de referentiegemeenten. Dit komt in eerste tabel terug. Dit is ook terug te zien in de indicator van mensen met een bijstandsuitkering.

Er lijkt een verband tussen de lasten en de indicator "personen met een bijstandsuitkering". Nederland ligt het hoogst met 34,5 per 1.000 inwoners en besteedt met 511 ook het meest. Zevenaar is met 24,7 hoger dan de gemeenten in de grootteklasse en referentiegemeenten en geeft wat meer uit (400k).

De uitgaven op dit taakveld bestaan uit de volgende onderdelen.

Onderdeel	Bedrag
Minimabeleid	3.000
Inkomensvoorzieningen	2.200
Schuldhulpverlening	525
Kwijtschelding	275
Faciliteiten	250
BBZ	40

Minimabeleid
De grootste uitgaven in het kader van het minimabeleid zijn een bijdrage van 2,2 mln. aan de RSD voor het uitvoeren van de bijzondere bijstand. Daarnaast ruim 400k aan uitgaven voor de collectieve zorgverzekering.

Inkomensvoorziening
Naast de personele lasten 475k, bestaat dit voornamelijk uit een bijdrage aan de RSD van 1,5 mln. voor de inkomensvoorzieningen.

Schuldhulpverlening
Bestaat voornamelijk uit personele lasten.

Faciliteiten
Hier staan meerdere kosten die nodig zijn voor het faciliteren van de verschillende producten en diensten die onder dit taakveld vallen. Bijvoorbeeld de ruimten waarin deze dienstverlening wordt uitgevoerd.

10.2.2 Taakveld 6.4 Begeleide participatie
Hier worden de activiteiten geregistreerd die samenhangen met de dienstverlening van Scalabor. De kosten lopen direct of indirect (via de MGR) naar Scalabor.

10.2.3 Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie
Bij dit taakveld zijn in hoofdlijnen drie onderdelen opgenomen. De eerste is de dienstverlening door de RSD in het kader van de re-integratie. Als tweede de bijdrage aan het Werkgeversservicepunt (WSP). Als derde zijn de kosten van de bestuursopdracht RSD opgenomen. De kosten van de bestuursopdracht zijn hierbij grotendeels verwerkt als verlaging van de inkomensregeling (taakveld 6.3). Zonder de veronderstelde besparingen zou het bedrag (-400) hoger zijn.

10.2.4 Vergelijking omliggende gemeenten
Aanvullend zijn de uitgaven van Zevenaar te vergelijken met gemeenten in onze omgeving. Duiven en Westervoort participeren in zijn geheel in dezelfde samenwerkingsverbanden en de bestuursopdracht. Rheden deels (Scalabor) en Montferland in zijn geheel niet.

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Inkomensregelingen	-59	-95	-145	-101	-117
Begeleide participatie	-2	-175	-119	-118	-229
Arbeidsparticipatie	-171	-90	-72	-70	-
	-232	**-360**	**-336**	**-289**	**-346**

Het saldo van de inkomensregelingen van Zevenaar is hoger dan alle andere gemeenten. Bij begeleide participatie en arbeidsparticipatie zijn er grote verschillen tussen de gemeenten. Wat mogelijk een verschil is van de manier van registreren.

10.2.5 Aanvullende analyse

Om een beter beeld te krijgen van de verschillen in uitgaven wordt in dit deel gekeken naar enkele onderliggende indicatoren die behoren bij deze wet. De gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl zijn hiervoor gebruikt.

Onderstaand enkele indicatoren van de gemeenten.

Indicator	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Werkloze beroepsbevolking	3,0%	3,3%	3,2%	2,9%	3,3%
Personen met een bijstandsuitkering	26	33	25	17	32
Werkend zonder bijstand	2,6	4,3	3,6	4,0	3,5
Werkend met bijstand	1,0	0,9	0,9	1,1	1,0
Niet werkend met bijstand	8,9	9,5	8,6	7,9	7,0
Niet werkend zonder bijstand	0,5	0,9	0,6	1,8	1,0
Laag onderwijsniveau	157	173	178	180	127

Per 1.000 inwoners

Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de inkomensregelingen bij de RSD belegd. De indicatoren met inwoners die bijstand ontvangen zijn vergelijkbaar bij deze gemeenten. Met name de indicator "niet-werkend" met bijstand wijkt bij Duiven, Westervoort en Zevenaar af van de andere twee gemeenten. Dit in combinatie met "niet-werkend zonder bijstand". In de Liemerse gemeenten zijn er meer niet-werkende met bijstand dan in de andere twee gemeenten. De algemene indicatoren, zoals percentage werkloos of onderwijsniveau kennen maar een beperkte afwijking.

10.3 Wet Maatschappelijke ondersteuning – dienstverlening en voorzieningen

In het rapport van BMC is het volgende opgenomen.

Sociaal Domein / WMO dienstverlening en voorzieningen	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-52	-53	-43	-42
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-1	-1	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	-94	-101	-98	-152
6.71b Begeleiding (WMO)	-86	-68	-88	-107
6.71c Dagbesteding (WMO)	-18	-21	-14	-1
6.71d Overige maatwerkarrangementen ..	-17	-8	-16	0
Totaal WMO Dienstverlening en voorzieningen	-268	-252	-260	-302

Hierbij is als verklarende variabele het aantal inwoners van een hogere leeftijd als gedeeltelijke verklaring benoemd.

Vergelijking omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Maatwerkvoorziening (WMO)	-41	-49	-42	-48	-53
Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-	-
Huishoudelijke hulp (WMO)	-96	-98	-151	-132	-161
Begeleiding (WMO)	-72	-71	-107	-95	-139
Dagbesteding (WMO)	-6	-8	-1	-	-49
Overige maatwerkarrangementen ..	-1	-1	-	-43	-
Geëscaleerde zorg 18+ (WMO)	-	-	-	-	-
Beschermd wonen (WMO)	-1	-1	-5	-3	-
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	-6	-8	-9	-	-
	-223	**-236**	**-315**	**-321**	**-402**

De uitgaven voor maatwerkvoorzieningen, waaronder hulpmiddelen zijn net als in de vergelijking van BMC vergelijkbaar met de omliggende gemeenten. Bij de uitgaven aan huishoudelijke hulp zijn de verschillen tussen gemeenten groter. Alleen Rheden geeft gemiddeld per inwoner meer uit. De andere gemeenten geven minder uit.

Op "waarstaatjegemeente.nl" zijn meerdere indicatoren opgenomen die een relatie hebben met de kosten op dit taakveld. Deze kunnen inzicht of een verklaring geven in de financiële verschillen.

Indicator	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Ondersteuning thuis	13	17	16	15	15
Hulp bij het huishouden	37	37	43	40	43
Hulpmiddelen en diensten	31	30	52	48	43
Maatwerkvoorziening	63	66	82	77	80

Per 1.000 inwoners.

Bij alle indicatoren zit Zevenaar bij de hoogste aantallen. Ondersteuning thuis en hulp bij het huishouden zijn vergelijkbaar, maar per 1.000 inwoners verstrekt Zevenaar meer hulpmiddelen en meer maatwerkvoorzieningen.

10.4 Jeugdwet

In het rapport van BMC is de vergelijking in de jeugdwet op twee taakvelden gemaakt.

Sociaal Domein / Jeugdhulp	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-1	-3	-1	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-55	-53	-60	-71
6.72b Jeugdhulp behandeling	-55	-46	-78	-91
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-17	-20	-13	-22
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-33	-27	-51	-15
Totaal Jeugdhulp	-160	-150	-203	-199

Sociaal Domein / Jeugdzorg	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.73a Pleegzorg	-14	-14	-8	-18
6.73b Gezinsgericht	-19	-13	-11	-45
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-34	-33	-33	-64
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder ..	-44	-38	-37	-64
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	-19	-20	-16	-22
6.74c Gesloten plaatsing	-6	-6	-8	-2
Jeugdzorg	-136	-123	-112	-214

De gemeente Zevenaar geeft ten opzichte van de referentiegemeenten voornamelijk meer uit aan taakveld 6.73 en 6.74. Dit zijn vooral de taakvelden met zware indicaties en met een verblijf.

De volgende indicatoren zijn ter duiding toegevoegd.

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Kinderen in een uitkeringsgezin	6,0%	4,0%	3,9%	4,0%
Jongeren met jeugdhulp	11,1%	11,1%	11,5%	13,4%
waarvan: zonder verblijf	10,1%	10,1%	10,6%	11,9%
waarvan: met verblijf	1,0%	1,0%	0,9%	1,5%
Jongeren met Jeugdbescherming	1,0%	1,0%	0,9%	1,3%

Zevenaar kent procentueel meer jongeren met jeugdhulp (met en zonder verblijf).

10.5 Vergelijking omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
6.72 Zonder verblijf	-106	-138	-199	-179	-191
6.73 Met verblijf	-78	-95	-126	-77	-114
6.74 Bescherming en reclassering	-107	-119	-108	-50	-112
	-291	**-352**	**-433**	**-306**	**-417**

Bij de jeugdzorg met en zonder verblijf geeft Zevenaar meer uit dan de andere gemeenten. Bij beschermingsmaatregelen en reclassering zijn de kosten van Montferland lager dan de andere gemeenten.

10.6 Aanvullende vergelijking

Op basis van indicatoren die opgenomen zijn op www.waarstaatjegemeente.nl zijn aanvullende inzichten te verkrijgen over de doelgroep.

Indicator	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Jongeren met jeugdhulp	12,7	13,7	12,5	9,6	12,9
Jongeren zonder verblijf	87,1%	86,2%	81,8%	82,2%	81,4%
Jeugdhulp met verblijf	4,8%	6,9%	10,2%	10,4%	10,5%
Jeugdbescherming	7,3%	5,7%	7,2%	6,7%	6,8%
Jeugdreclassering	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%	1,4%

Van de Zevenaarse jongeren tot 18 jaar heeft 12,5% ondersteuning in het kader van de jeugdwet. Dit is vergelijkbaar met Duiven en Rheden. Westervoort heeft verhoudingsgewijs meer jongeren en Montferland minder jongeren met jeugdhulp.

Als jongeren ondersteuning ontvangen dan is dat in Zevenaar in 81,8% van de gevallen ondersteuning zonder verblijf. Met verblijf is 10,2% en 8% in de categorie bescherming/reclassering.

10.7 Zorgkosten per jongere

In de categorie met verblijf zijn de percentages van Zevenaar, Montferland en Rheden vergelijkbaar (+/- 10%), maar de uitgaven per inwoner niet. De uitgaven in Zevenaar per inwoner zijn hoger. Dit kan worden verklaard door een verschil in absolute aantallen, daarom is onderstaande vergelijking toegevoegd.

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Inwoners	24.869	15.152	45.050	36.879	43.656
Groene druk	34%	36%	35%	33%	35%
Absoluut jonger dan 19	8.480	5.470	15.632	12.133	15.105
Percentage met ondersteuning	12,7%	13,7%	12,5%	9,6%	12,9%
Absoluut met ondersteuning	1.077	749	1.954	1.165	1.949
Totale zorgkosten per jongere	-6.719	-7.117	-9.983	-9.688	-9.343

- De totale zorgkosten per inwoner van Zevenaar (433) is vermenigvuldig met het aantal inwoners (45.050) voor de totale zorgkosten.
- Het aantal jongeren is bepaald op basis van de groene druk volgens www.waarstaatjegemeente.nl (15.632).
- Om het aantal absolute jongeren met ondersteuning te bepalen is het percentage met jeugdzorg op basis van het totaal (1.954).
- De totale zorgkosten zijn gedeeld door het aantal jongeren met ondersteuning om het gemiddelde bedrag per ondersteunde jongere te bepalen (€ 9.983).

De gemiddelde kosten per jongere die in Zevenaar jeugdhulp krijgt bedraagt € 9.983. De gemiddelde kosten zijn hoger dan in de andere gemeente.

11 Programma 7: Volksgezondheid en duurzaamheid

In het rapport van BMC staat het volgende opgenomen:

Volksgezondheid en milieu	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
7.1 Volksgezondheid (Saldo)	-51	-50	-49	**-49**
7.2 Riolering lasten	-91	-91	-87	**-93**
7.2 Riolering baten	116	120	117	**114**
Saldo	**25**	**29**	**30**	**21**
7.3 Afval lasten	-131	-118	-108	**-97**
7.3 Afval baten	163	146	133	**112**
Saldo	**32**	**27**	**25**	**14**
7.5 Begraven lasten	-10	-11	-7	**-7**
7.5 Begraven baten	9	9	4	**3**
Saldo	**-1**	**-2**	**-3**	**-4**
7.4 Mileubeheer (saldo)	-53	-45	-43	**-59**
Totaal	-48	-40	-39	**-76**

De taakvelden 7.1 en 7.5 liggen in lijn met alle vergelijkingen. Bij de taakvelden 7.2 en 7.3 is sprake van een "gesloten systeem". De kosten hangen samen met de inkomsten via de belastingen en heffingen.

11.1 Taakveld 7.1 Volksgezondheid

De uitgaven aan volksgezondheid van ongeveer 2,2 mln. betreffen hoofdzakelijk bijdragen aan de VGGM.

11.2 Taakveld 7.4 Milieubeheer

De uitgaven die zijn verantwoord onder taakveld milieubeheer zijn:

Onderdeel	Bedrag
Duurzaamheidsbeleid	900
Energietransitie	600
Warmtetransitie	230
Wijk van de Toekomst	20
Milieu - beleid, uitvoering en toezicht	850
	2.600

Duurzaamheidsbeleid
De uitgaven in het duurzaamheidsbeleid hangen grotendeels samen met de bestemmingsreserve. In 2024 en 2025 zijn kosten opgenomen en vanaf 2026 niet meer. De kosten 2024 en 2025 worden gedekt uit de bestemmingsreserve.

Energietransitie
In deze uitgaven zitten eenmalige kosten 2024 voor het soorten managementplan (300k). Daarnaast kosten voor het onderzoek naar het energieneutraal maken van de organisatie (100k) en de toekomstige middelen die daar voor nodig zijn (100k vanaf 2026).

Warmtetransitie
Dit betreffen eenmalige kosten (160k) voor het onderzoek naar een warmtenet Zevenaar.

Meerjarig
De kosten in 2024 bedragen ongeveer 2,6 miljoen en zijn in 2026 en 2027 ongeveer 1 miljoen lager, door de incidentele posten in 2024 en 2025.

11.3 Vergelijking omliggende gemeenten

Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
Volksgezondheid	-52	-54	-48	-63	-46
Riolering	48	15	21	19	42
Afval	45	26	14	36	23
Milieubeheer	-26	-28	-59	-53	-42
Begraafplaatsen en crematoria	-3	-3	-4	-1	4
	12	**-44**	**-76**	**-62**	**-19**

Zevenaar geeft minder uit aan volksgezondheid met uitzondering van Rheden. De kosten van riolering en afval zijn wisselend van niveau, waarbij het systeem voor afvalinzameling een rol kan spelen. Riolering en afval zijn bij alle gemeenten onderdeel van een gesloten systeem.

Zevenaar geeft meer uit aan Milieubeheer dan de andere gemeenten. Belangrijk onderdeel hiervan zijn de bestedingen in het kader van duurzaamheid. Zoals in bovenstaande analyse opgenomen zijn de bestedingen in 2024 voor Zevenaar een miljoen hoger door incidentele budgetten. Als dit gecorrigeerd wordt, dan besteedt Zevenaar ongeveer 37 euro per inwoner.

12 Programma 8: Ruimtelijke ordening en wonen

In het BMC rapport staat het volgende opgenomen.

Programma 8	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
8.1 Ruimtelijke ordening (saldo)	-35	-35	-37	**-32**
8.2 Grondexploitatie (lasten)	-176	-111	-35	**-113**
8.2 Grondexploitatie (baten)	187	114	33	**113**
Saldo	**11**	**3**	**-2**	**0**
8.3 Wonen en bouwen (lasten)	-100	-82	-60	**-66**
8.3 Wonen en bouwen (baten)	56	49	30	**21**
Saldo	**-44**	**-33**	**-30**	**-45**
Totaal	**-68**	**-65**	**-70**	**-77**

De uitgaven aan taakveld 8.1 zijn lager dan bij de andere vergelijkingen. De uitgaven op taakveld 8.3 zijn hoger dan bij de vergelijkingen.

12.1 Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

In de uitgaven op dit taakveld zitten naast de personele kosten voor het maken van beleid ook de kosten voor de omgevingswet opgenomen (500k). De uitgaven voor de voorbereiding op de omgevingswet zijn incidenteel.

12.2 Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

De uitgaven op het taakveld wonen en bouwen bedragen ongeveer 2,4 mln. De uitgaven bestaan voor een deel uit het verlenen van vergunningen. Het grootste deel van de uitgaven wordt gedekt door inkomsten uit leges. Daarnaast zijn er in het kader van versnelling van de woningbouw kosten verantwoord. Deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de bestemmingsreserve die daarvoor is gevormd. De dekking uit de bestemmingsreserve is opgenomen onder programma 0.

12.3 Vergelijking omliggende gemeenten

Pr	Taakveld	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Montferland	Rheden
8	Ruimte en leefomgeving	-69	-60	-32	-27	-54
8	Grondexploitatie (niet-bedrijvente..	-5	-20	-	-7	2
8	Wonen en bouwen	-41	-50	-45	-41	-51
		-115	**-130**	**-77**	**-75**	**-103**

De uitgaven voor ruimte en leefomgeving zijn bij Zevenaar en Montferland lager dan de andere. Voor grondexploitaties is het een boekhoudkundig verschil, door bijvoorbeeld winstneming voor een project. Bij wonen en bouwen zijn de uitgaven van de gemeenten vergelijkbaar en zit Zevenaar op het gemiddelde.

Beschouwing modellen

&

taakstelling

13 Modellen

In het rapport van BMC zijn een aantal modellen/methoden opgenomen hoe de taakstelling kan worden verdeeld.

1. Na rato van vrije beleidsruimte
2. Na rato van de benchmark
3. Met in achtneming van het VNG advies

13.1 Vrije beleidsruimte

Op basis van het rapport van de Raad van Openbaar Bestuur is per programma de theoretische vrije ruimte bepaald. Op basis van de aanvullende analyses en inzichten kan worden gevalideerd in hoeverre dit een realistisch model is.

Programma	Netto uitgaven	ROB	Beleidsruimte	Realistisch	Aanvullende toelichting
Bestuur & organisatie	19.327	10%	2.000	Nee	Op basis van analyse minder besteed als anders wordt vergeleken
Openbare orde & veiligheid	4.657	33%	1.500	Nee	Bestaat grotendeels uit een bijdrage aan de VGGM
Verkeer en vervoer	5.077	65%	3.300	Nee	Besteding minder dan vergelijkingen
Economie	771	80%	600	Nee	Beperkte uitgaven en lager dan aanvullende vergelijkingen
Onderwijs	2.645	15%	400	Nee	Verwachte uitgaven nemen nog toe
Sport, cultuur en recreatie	9.783	90%	8.700	Nee	Bestedingen liggen onder alle vergelijkingen
Basisvoorzieningen	9.710	15%	1.500	Ja	Uitgaven liggen boven alle vergelijkingen
Participatie	15.236	10%	1.500	Ja	Uitgaven liggen boven alle vergelijkingen
WMO	14.243	33%	4.700	Ja	Met name de voorzieningen liggen hoger in vergelijkingen
Jeugdzorg	19.576	15%	2.700	Ja	Met name de uitgaven voor voorziening met verblijf liggen hoger
Volksgezondheid en milieu	4.754	50%	2.400	Nee	Bestedingen grotendeels bijdrage aan VGGM, duurzaamheid incidenteel
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	3.451	66%	2.300	Nee	Hogere uitgaven grotendeels gedekt door bestemmingsreserves of incidenteel
	109.230		31.600		

Als de bedragen die volgens de theoretische verdeling van het ROB worden gebruikt als uitgangspunt van het bepalen van de taakstellingen, dan leidt dat tot een beeld dat alleen besparingen in het sociaal domein realistisch zijn. De theoretische vrije beleidsruimte wordt niet bevestigd in de voorgaande analyses.

13.2 Na rato van de benchmark

Als de referentiegemeenten worden gebruikt om te bepalen waar besparingen mogelijk zijn.

Programma	Referentie	Zevenaar	Verschil	Totaal	Realistisch	Aanvullende toelichting
Bestuur & organisatie	446	447	-1	-45.000	Nee	Op basis van aanvullende analyses/inzichten op overhead zelfde beeld.
Openbare orde & veiligheid	106	104	2	90.000	Nee	Geen mogelijkheid om taakstelling op te leggen.
Verkeer en vervoer	178	127	51	2.295.000	Nee	In de situatie van bezuinigen niet logisch om uitgaven te verhogen
Economie	15	18	-3	-135.000	Nee	In vergelijking met omliggende gemeenten uitgaven beperkt.
Onderwijs	110	111	-1	-45.000	Nee	Uitgaven gaan komende jaren toenemen.
Sport, cultuur en recreatie	266	229	37	1.665.000	Nee	In de situatie van bezuinigen niet logisch om uitgaven te verhogen.
Basisvoorzieningen	171	216	-45	-2.025.000	Ja	Op basis van aanvullende vergelijkingen is een taakstelling realitisch.
Participatie	288	338	-50	-2.250.000	Ja	Op basis van aanvullende vergelijkingen is een taakstelling realitisch.
WMO	260	302	-42	-1.890.000	Ja	Op basis van aanvullende vergelijkingen is een taakstelling realitisch.
Jeugdzorg	336	435	-99	-4.455.000	Ja	Op basis van aanvullende vergelijkingen is een taakstelling realitisch.
Opvangvoorzieningen	4	14	-10	-450.000	Nee	Afwijkingen in vergelijking omliggende gemeenten uitgaven niet afwijkend.
Volksgezondheid en milieu	92	107	-15	-675.000	Nee	Op basis van aanvullende analyse grotendeels veroorzaakt door incidentele uitgaven
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	67	77	-10	-450.000	Nee	Hogere uitgaven voornamelijk gedekt uit bestemmingsreserve.
	2.339	**2.525**		**-8.370.000**		

Op basis van de vergelijking met de referentiegemeenten komt eenzelfde beeld naar voren als in de vorige vergelijking. Bij bestuur en organisatie is het verschil beperkt, maar blijkt uit de aanvullende analyse dat een vergelijking met de referentiegemeenten niet de juiste vergelijking is.

13.3 VNG advies

Het VNG advies gaat uit van het leggen van de taakstellingen bij de gedecentraliseerde taken en de eigen beleidsterreinen te ontzien. Op basis hiervan worden de volgende programma's vrijgesteld van de taakstellingen.

Programma	Eigen beleidsterrein
Bestuur & organisatie	Nee
Openbare orde & veiligheid	Nee
Verkeer en vervoer	Nee
Economie	Ja
Onderwijs	Nee
Sport, cultuur en recreatie	Ja
Basisvoorzieningen	Nee
Participatie	Nee
WMO	Nee
Jeugdzorg	Nee
Opvangvoorzieningen	Nee
Volksgezondheid en milieu	Nee
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Nee

De programma's die vallen onder het eigen beleidsterrein van de gemeente, zijn de taakvelden waar Zevenaar minder uitgeeft dan de gemeenten in de vergelijkingen.

14 Validatie en inrichting van opgave

14.1 Totaaloverzicht

Op basis van bovenstaande analyse van de modellen zijn de programma's bepaald waarin besparingen reëel zijn. De bedragen die zijn opgenomen in de modellen zijn gebaseerd op theoretische aannames. In dit onderdeel wordt de omvang van de taakstelling volgens deze modellen gevalideerd. Welke omvang is op basis van een grove nadere analyse reëel.

Programma	Realistich	ROB	Referentie	Reëel
Bestuur & organisatie	Nee	2.000	45	-
Openbare orde & veiligheid	Nee	1.500	(90)	-
Verkeer en vervoer	Nee	3.300	(2.295)	-
Economie	Nee	600	135	-
Onderwijs	Nee	400	45	-
Sport, cultuur en recreatie	Nee	8.700	(1.665)	-
Basisvoorzieningen	Ja	1.500	2.025	1.000
Participatie	Ja	1.500	2.250	1.000
WMO	Ja	4.700	1.890	2.000
Jeugdzorg	Ja	2.700	4.455	2.000
Volksgezondheid en milieu	Nee	2.400	450	-
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Nee	2.300	675	-
		31.600	**7.920**	**6.000**

**bij de referentiegemeenten is het getal in het rapport van BMC vermenigvuldigd met het aantal inwoners.*

Het bedrag dat is opgenomen bij "reëel" is gebaseerd op inzichten uit de analyse in combinatie met inzicht in de budgetten die bij het programma horen.

Onderdeel van reëel is dat de besparing in de jaren tot en met 2029 kunnen worden gerealiseerd. In het vervolg traject met dit verder worden onderzocht.

14.2 Toelichtingen

Basisvoorzieningen

Op basis van de vergelijkingen in relatie tot de zorguitgaven moet een besparing op de basis voorzieningen mogelijk zijn (zie 10.1.2). De taakstelling is lager bepaald dan de inschattingen op basis van de referentie gemeenten en bij de vrije beleidsruimte.

Participatie

Op basis van de vergelijkingen, de indicatoren en de verschillende activiteiten zijn besparingen mogelijk. Minimabeleid, bestuursopdracht RSD, de collectieve verzekering en de dienstverleningsafspraken met de RSD zijn onderwerpen die op basis van de beschouwing kunnen worden onderzocht.

Wet Maatschappelijke ondersteuning

Uit de aanvullende beschouwingen blijkt dat Zevenaar meer uit geeft, met name aan de voorzieningen. Daarnaast ook op de begeleiding. Verschillende maatregelen kunnen worden uitgewerkt om de uitgaven te beperken. Hier zullen ook beleidsmatige wijzigingen voor moeten worden doorgevoerd. Deze moeten verder worden uitgewerkt.

Jeugdzorg

Op basis van de aanvullende analyses geeft Zevenaar met name aan het onderdeel maatregel met verblijf meer uit. Ook de gemiddelde kosten per jeugdige met ondersteuning is het hoogst in vergelijking met de omliggende gemeenten. Beleidsmatig en ook uitvoerend zijn hier besparingen mogelijk.

14.3 Hervormingsagenda Jeugd

Zoals in de inleiding opgenomen speelt in het sociaal domein ook de ontwikkeling van de hervormingsagenda. Deze raakt de voorgestelde reële besparingen. Een integraal plan moet alle taakstellingen, maar ook de andere van belang zijnde taakvelden voor de hervormingsagenda raken. Dit plan zal ook vragen om investeringen en wijzingen van beleid in andere programma's, voordat de besparingen kunnen worden gerealiseerd.

In deze context is het van belang de besparingen op de onderdelen over een langere termijn en in samenhang vorm te geven.

14.4 Financiële positie

Als bovenstaande inzichten worden gecombineerd met de financiële positie dan geeft dat het volgende beeld.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Stand tot de begroting	**-3.145**	**-2.392**	**-6.365**	**-6.658**	**-6.205**
1. Autonome ontwikkelingen	0	-136	-974	461	-290
2. Actualisatie bestaand beleid	0	1.625	874	753	466
Totaal mutaties begroting	**0**	**1.489**	**-99**	**1.213**	**176**
Saldo meerjarenbegroting 2025-2028	**-3.145**	**-902**	**-6.464**	**-5.445**	**-6.029**
Eliminatie incidentele baten en lasten		1.480	-292	69	0
Structureel begrotingssaldo		**578**	**-6.756**	**-5.376**	**-6.029**

De grootste opgave voor de komende jaren ligt in 2026 met een besparing van € 6.756.000. Op basis van de aanvullende analyses in voorgaande onderdelen lijkt een besparing in programma 6 van € 6.000.0000 realistisch en haalbaar op de lange termijn. Het begrotingssaldo is daarmee nog niet structureel sluitend en zijn er andere maatregelen nodig. Zeker met in gedachten dat de uitgaven in het programma onderwijs (onderwijshuisvesting) hoger zullen worden.

In het saldo zit, zoals beschreven een besparing in het kader van de hervormingsagenda van ongeveer 2,6 miljoen (besparingen 3,1 miljoen minus investeringen 0,5 miljoen = 2,6 miljoen). Deze zal grotendeels onderdeel uitmaken van de ingeschatte € 6.000.000 aan reëel geachte besparingen.

14.5 Omvang van taakstelling

Als gevolg hiervan zijn een tweetal acties nodig. Ten eerste rekening houden met een hoger tekort, ten tweede taakstellingen bepalen op andere programma's dan het sociaal domein.

Stel dat er zekerheidshalve uit wordt gegaan van een tekort van € 8.000.000 in 2029, dan zullen nog maatregelen moeten worden bepaald voor een bedrag van ongeveer € 2.000.000.

14.6 Leidraad bij verdeling van taakstelling

Dit bedrag moet dan verdeeld worden over de verschillende programma's, waarbij verschillende uitgangspunten kunnen worden toegepast. De modellen voor het verdelen kunnen zijn:

1. Op basis van theoretische beleidsruimte
2. Elk programma procentueel gelijk aandeel
3. Verhogen van de inkomsten
4. Alle programma's met uitzondering van de eigen beleidsterreinen/programma's.
5. Op basis van inschattingen en toelichtingen in de analyses.

De gemeenteraad kan hierin beslissen welk uitgangspunt zij zouden willen hanteren bij deze verdeling.

14.7 Verbonden partijen en grote subsidie ontvangers

Een ander algemene maatregel kan zijn om de verbonden partijen en grote subsidie partijen in dezelfde compensatiemethodiek te brengen als die de gemeente in de algemene uitkering ontvangt. De gemeente wordt voor inflatie gecompenseerd op basis van de ontwikkeling van het BBP. Deze is op dit moment lager dan de inflatie en loonontwikkeling. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente het verschil tussen gevraagde inflatiebijstelling en compensatie op basis van BBP zelf moet dekken.

Op basis van de analyse is geconstateerd dat enkele grote subsidieontvangers en verbonden partijen waarin wij rechtstreeks invloed hebben veel verschillende taken uitvoeren. Vanuit verschillende beleidsterreinen worden afspraken gemaakt met deze partijen, maar is het vanuit een integrale benadering mogelijk om deze anders de financieren of bij te laten dragen in de besparingsopdracht.

Voorbeelden zijn Ataro, de RDL, MGR sociaal domein de RSD of subsidiepartijen als Kunstwerk en Caleidoz.

Maatschappelijke effecten

15 Maatschappelijke effecten

Op basis van voorgaande kan een deel van de opgave bij alle programma's worden neergelegd.

In onderstaand overzicht worden per programma de belangrijkste potentiële maatschappelijke effecten beschreven van besparingen bij de verschillende programma's. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de bijlagen die zijn opgenomen in het rapport van BMC.

15.1 Programma bestuur & ondersteuning

Een belangrijk onderdeel van het programma bestuur & ondersteuning is de overhead. Deze is nader toegelicht in het voorgaande onderdeel.

Een belangrijk onderdeel dat speelt in de overhead is de verbetering van de organisatie. Het proces van verbeteren van de organisatieverandering is in 2024 in volle gang. Door een taakstelling op te leggen voordat dit proces is afgerond kan het risico ontstaan dat een suboptimale organisatie wordt gerealiseerd. Met name de dienstverlening aan inwoners, de financiële, juridische en technologische ondersteuning kunnen onder druk komen te staan.

15.2 Programma openbare orde & veiligheid

In de kadernota zijn geen middelen opgenomen voor de handhaving van de vakantieparken. Hiermee is een voorschot genomen op de opgave. Verder is een besparing alleen mogelijk als alle gemeenten die deelnemen in de VGGM besluiten tot een verlaging van de bijdrage. In het voorjaar is op basis van onderzoek echter besloten de bijdrage te verhogen om te zorgen dat de VGGM een robuuste bedrijfsvoering kan bouwen.

15.3 Programma verkeer en vervoer

Taakstellingen doorvoeren in dit programma zullen effect hebben op de beschikbaarheid van de buurtbussen. Het netwerk van de buurtbussen en de waardering van de inwoners voor deze faciliteit zijn hoog.

15.4 Programma economie

In dit onderdeel zijn maatregelen genomen door bijvoorbeeld het budget voor "Dag van de ondernemer" niet te honoreren. Als taakstellingen op dit taakveld worden belegd dan zal dat leiden tot minder mogelijkheden om in verbinding te staan met de ondernemers in de gemeente.

15.5 Programma onderwijs

De uitgaven aan onderwijs zullen de komende jaren toe gaan nemen door de noodzakelijke investeringen bij verschillende scholen. Door een taakstelling op te leggen op dit programma zal het oplossen van de onderwijsvraagstukken (verder) vertraging oplopen.

15.6 Programma sport, cultuur en recreatie

Door besparingen door te voeren op het onderdeel sport zullen accommodaties mogelijk verschralen. Het gevolg hiervan kan zijn dat de faciliteiten minder (goed) beschikbaar zijn en daarmee minder kan worden gesport en gesocialiseerd. In het kader van de hervormingsagenda is dit een onderdeel waar een deel van de opgave ligt en daar kan dan geen of maar beperkt invulling aan worden gegeven.

Voor cultuur is hetzelfde van toepassing als voor sport. Inwoners kunnen bijeenkomen in de culturele faciliteiten die de gemeente ondersteund. Bij een verlaging van het bijdragen kunnen deze minder toegankelijk worden.

Openbaar groen is een ander belangrijk onderdeel in dit programma. Het afgelopen jaar is op basis van het onderhoudsplan inhoud gegeven aan de staat waarin het openbaar groen zich moet bevinden. Taakstellingen kunnen de beschikbare budgetten verlagen waardoor de openbare ruimte niet meer voldoet aan de vastgelegde eisen in het plan. Met mogelijk gevaarlijke situaties in de openbare ruimte tot gevolg door bijvoorbeeld minder maaien van bermen.

15.7 Programma sociaal domein

Door meer taakstellingen op te leggen dan reëel worden geacht komen meer voorzieningen in het sociaal domein onder druk te staan. Preventieve maatregelen, voorliggende voorzieningen, goede toeleiding en adequate ondersteuning zijn van belang om inwoners niet tussen wal en schip te laten vallen met mogelijk een belasting op andere taken van de gemeenten als gevolg.

15.8 Programma volksgezondheid en milieu

Door een taakstelling op te leggen op dit programma worden met name de (mogelijke) initiatieven in het kader van de warmte en/of energietransitie beperkt. Hierdoor kan een achterstand ontstaan in de beschikbaarheid van deze voorzieningen met nadelig gevolg voor bedrijven en inwoners.

15.9 Programma ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Als een taakstelling op dit programma wordt gelegd dan zal dit vertraging van woningbouw tot gevolg hebben. De belangrijkste uitgaven op dit taakveld zijn voor het werkend maken van de omgevingswet en het maken van plannen voor nieuwe bouwprojecten. De maatschappelijke opgave is om meer passende woningen te bouwen en daar kan dan minder invulling aan worden gegeven.